

Post-War Bosnian Music Scene

Bosnian transcript in Latin:

Ono što se desilo, a što je jako negativno, za vrijeme rata, jeste pojava turbofolka o kojoj je ja mislim već neko pričao. Turbofolk je žanr muzike koji je nastao evolucijom narodne muzike pod uticajem MTV-a. Jako ga je teško objasniti, morate ga čuti da biste razumjeli o čemu se radi i zašto je to... Zašto je svako ko je pričao o turbofolku, i to ne samo iz Bosne i Hercegovine, rekao da je to nešto najgore što možete čuti u životu. Međutim, postao je toliko popularan u proteklih dvadeset godina, da ga je se nemoguće riješiti.

U bivšoj Jugoslaviji je postojao zakon koji je štitiio, tj. pokušavao da smanji distribuciju takve muzike tako što je postojao takozvani „porez na šund“, koji je svaki izvođač narodne muzike koja nije bila tradicionalna narodna muzika morao plaćati, a koji je iznosio otprilike 90-95% njihovih primanja, tako da ih je država na neki način, iako im je dozvoljavala da se bave s tim, onemogućavala da jednostavno žive taj neki ekstravagantni život na osnovu toga. Dakle, ljudi koji su se bavili turbofolkom i nekim pretečama turbofolka su jedva preživljavali. Međutim, sa promjenom vlasti, sa političkim previranjima, nekima, kao npr. vlasti u Srbiji za vrijeme rata je odgovaralo da, je li, turbofolk postane popularan, jer je korišten kao oružje mas-medija, oružje za kontrolisanje mase po sistemu „hljeba i igara“. Danas je apsolutno nemoguće uraditi išta po pitanju, je li, rješavanja problema turbofolka i dizanja nivoa kulture na neki viši nivo...

Ono što još treba za kraj reći jeste da... Situacija možda nije toliko tragična kao što je ja opisujem, postoje mnogi alternativni bendovi u Bosni i Hercegovini koji su se pojavili nakon rata, tj. u ratu i nakon rata. Od njih definitivno treba spomenuti Letu Štuke, Skroz, Sikter, Zoster, ne znam da li sam nekoga zaboravio... Protest, koji je odličan punk bend iz Sarajeva, to su moji dobri prijatelji i poslušajte ih obavezno, i oni bi svima nama trebali reći da još uvijek ima nade, i da još uvijek ima ljudi koji znaju šta je prava muzika.

Bosnian transcript in Cyrillic:

Оно што се десило, а што је јако негативно, за вријеме рата, јесте појава турбофолка о којој је ја мислим већ неко причао. Турбофолк је жанр музике који је настао еволуцијом народне музике под утицајем МТВ-а. Јако га је тешко објаснити, морате га чути да бисте разумјели о чему се ради и зашто је то... Зашто је свако ко је причао о турбофолку, и то не само из Босне и Херцеговине, рекао да је то нешто најгоре што можете чути у животу. Међутим, постао је толико популаран у протеклих двадесет година, да га је се немогуће ријешити.

У бившој Југославији је постојао закон који је штитио, тј. покушавао да смањи дистрибуцију такве музике тако што је постојао такозвани „порез на шунд“, који је

сваки извођач народне музике која није била традиционална народна музика морао плаћати, а који је износио отприлике 90-95% њихових примања, тако да их је држава на неки начин, иако им је дозвољавала да се баве с тим, онемогућавала да једноставно живе тај неки екстравагантни живот на основу тога. Дакле, људи који су се бавили турбофолком и неким претечама турбофолка су једва преживљавали. Међутим, са промјеном власти, са политичким превирањима, некима, као нпр. власти у Србији за вријеме рата је одговарало да, је ли, турбофолк постане популаран, јер је кориштен као оружје мас-медија, оружје за контролисање масе по систему „хљеба и игара“. Данас је апсолутно немогуће урадити ишта по питању, је ли, рјешавања проблема турбофолка и дизања нивоа културе на неки виши ниво...

Оно што још треба за крај рећи јесте да... Ситуација можда није толико трагична као што је ја описујем, постоје многи алтернативни бендови у Босни и Херцеговини који су се појавили након рата, тј. у рату и након рата. Од њих дефинитивно треба споменути Лету Штуке, Скроз, Сиктер, Зостер, не знам да ли сам некога заборавио... Протест, који је одличан панк бенд из Сарајева, то су моји добри пријатељи и послушајте их обавезно, и они би свима нама требали рећи да још увијек има наде, и да још увијек има људи који знају шта је права музика.

English translation:

A negative thing that happened during the war¹ was the rise of *turbofolk*²; I think others already talked about it. *Turbofolk* is a genre of music which was created through the evolution of folk music under the influence of MTV. It's very difficult to explain - you have to hear it to understand what it's about and why it's so... Why everyone who talks about *turbofolk*, and not just from Bosnia and Herzegovina, said that it's the worst thing you could possibly listen to. However, it became so popular during the last twenty years that it's impossible to get rid of.

There was a law in Yugoslavia which protected [people] from... Or rather, tried to reduce the distribution of such music by implementing a so-called "kitsch tax," which was paid by each performer of folk music that wasn't traditional folk music, and which was about

---

¹ The speaker here refers to the Bosnian War. The Bosnian War was a military aggression that took place in Bosnia and Herzegovina between April 1992 and December 1995. The main sides involved were the forces of the Republic of Bosnia and Herzegovina and those of the self-proclaimed Bosnian Serb and Bosnian Croat entities (Republika Srpska and Herceg-Bosna) within Bosnia and Herzegovina, who were supported and supplied by Serbia and Croatia, respectively.

² *Turbofolk*: a hybrid of traditional folk and modern electronic music which became popular in Serbia and neighboring countries in the early 1990s. Although it was thought to be relatively innocuous when it first appeared (it was seen as a form of escapism during the Yugoslav wars of 1991-1995), it is now considered to be a particularly toxic social factor by many sociologists, psychologists and other experts because of its tendency to glorify crime, vulgarity, extreme kitsch, moral corruption and nationalist xenophobia in its lyrics.

90 to 95 percent of their income. So, although the state allowed them to do it, it basically inhibited them from living any kind of an extravagant lifestyle based on it. So, people who played *turbofolk* and some earlier forms of *turbofolk* barely made a living. However, with the change of government and political turmoil, some – or namely, the government of Serbia – found it suitable for *turbofolk* to become popular, because it could be used as a mass media weapon, or a weapon for social control in the vein of "bread and circuses."³ Today, it's nearly impossible to do anything about resolving the issue of *turbofolk* and elevating culture to a higher level...

However, what I'd like to say is that... The situation might not be as tragic as it sounds. There are many alternative bands in Bosnia and Herzegovina who appeared on the scene after the war, or during and after the war. I should definitely mention *Letu Štuke*, *Skroz*, *Sikter*, *Zoster*; I'm forgetting someone... *Protest*, a brilliant punk band from Sarajevo - they are my good friends; please check them out. All of these bands should prove that there's still hope, and that there will always be people who know what real music is about.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2012 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated

---

³ *Hljeba i igara* (Eng: "Bread and circuses"): literal translation of this expression is "bread and games", which is almost exactly the same as the English expression of the same meaning.